

בחינת גידול שעועית לשיווק טרי בתנאי הערבה

דרול ג'ילט – מו"פ ערבה דרומית
נתן מינקובסקי – תחנת ניסיונות ערבה, מו"פ ערבה
שמעון דר – אגף הירקות, שה"מ

מבוא

הכמויות המשוקות בארץ של שעועית ירוקה וצהובה בחודשים אוקטובר עד מרץ קטנות יחסית ונמכרות בהתאם במחירים גבוהים לצרכן. התנאים האקלימיים של הערבה הדרומית בשילוב עם פתרונות אגרו-טכניים יכולים לאפשר גידול ואספקה של שעועית בחודשים האלו. עובדה זו מהווה יתרון שיווקי כלפי רשתות השיווק. יתרה מכך, כיום ניתן למכר את הגידול כולל האסיף, מיון, ואריזה אפילו שהיעד הוא לשיווק טרי. מיכון פעולות אלו יביא לחסכון רב בעלויות הגידול תוך כדי הקטנת הצורך בידיים עובדות.

מטרת הניסוי היא:

א. לבחון זנים של שעועית ירוקה וצהובה במועדי זריעה שונים לפי פרמטרים של יבול, איכות תוצרת, ורגישות לתנאי הערבה (איכות מים ואקלים).

ב. לבחון את התאמת הזנים לאסיף ממוכן.

ג. לערוך היתכנות אפשרית וכדאיות כלכלית של הגידול בתנאי הערבה.

שיטות וחומרים

המבחן נערך בתחנת ניסיונות ערבה. הערוגות ברוחב 1.8 מ'. נזרעו שלושה מועדים כאשר שניים מהם (ב-30.9.02 וה-31.10.02) שימשו להשוואה בין הזנים, והשלישי (15.11.02) לבחינת התאמת הזנים לאסיף ממוכן. נזרעו שלוש שורות לערוגה, 18 זרעים למטר רץ שורה. המרחק בין השורות היה כ-50 ס"מ. העומד הכללי היה לפי 30000 צמחים לדונם. שלוחת טפטוף נפרשה לכל שורת זריעה: מרחק בין הטפטפות 0.30 מטר, ובספיקה של 2.3 ל"ש'. ההנבטה, ההשקיה, והדישון בוצעו בטפטוף. כל זן נזרע בארבע חזרות: אורך של כל חזרה 6 מטר. השעועית נאספה ב-28.11.02 וב-23.1.03.

רשימת זנים

זן	סוג	ספק
SB 4087	ירוקה	כצ"ט
פלטי	ירוקה	כצ"ט
SB 4223	ירוקה	כצ"ט
ונצ'ור	ירוקה	כצ"ט
דנדי	ירוקה	כצ"ט
S.H.	ירוקה	שוק חקלאי
Landstar	ירוקה	שוק חקלאי
Slenderette	ירוקה	שוק חקלאי
אינדי גולד	צהובה	כצ"ט
Wax 216	צהובה	כצ"ט
קרסון	צהובה	כצ"ט
701	צהובה	שוק חקלאי
נירוונה	שלמה	שוק חקלאי
יוקון	שלמה	שוק חקלאי

תוצאות

מועד מס' 1: תאריך זריעה - 30.9.02; תאריך אסיף - 28.11.02
מועד מס' 2: תאריך זריעה - 30.10.02; תאריך אסיף - 23.1.03

זן	סוג	יבול מועד 1 ק"ג/דונם	יבול מועד 2 ק"ג/דונם
SB 4087	ירוקה	889 בג	571 אבגד
פלטי	ירוקה	1242 א	702 אב
SB 4223	ירוקה	843 בג	688 אבג
ונצ'ור	ירוקה	982 אב	865 א
דנדי	ירוקה	640 ג	300 ד
S.H.	ירוקה	1086 אב	
Landstar	ירוקה	838 בג	577 אבגד
Slenderette	ירוקה	801 בג	509 בגד
אינדי גולד	צהובה	1056 אב	359 בגד
Wax 216	צהובה	1064 אב	384 בגד
קרסון	צהובה	810 בג	350 גד
701	צהובה	871 בג	
נירוונה	שלמה	939 אבג	
יוקון	שלמה	749 בג	

מספרים באותיות זהות אינם נבדלים סטטיסטית במובהקות של 0.05.

מסקנות

תוצאות הניסוי מלמדות בבירור שקיים יחס גומלין בין היבול לתאריך הזריעה. היבולים בזנים במועד הראשון גבוהים יותר כאשר במהלך הגידול שררו טמפרטורות גבוהות יותר. במועד השני היבולים נמוכים יותר כאשר הצמחים סבלו מטמפרטורות נמוכות יותר ונזקי צינה. באופן כללי, היבולים בשני המועדים היו נמוכים בהשוואה לגידול המסחרי בצפון הארץ, ויתכן והיבול הושפע גם מאיכות המים (3.5 ממהו"ס) כאשר ידוע ששעועית רגישה מאד למלח.

במועד הראשון בלטו במובהק הזנים פלטי, ונצ'ור, S.H., אינדי גולד, ו-Wax 216. במועד השני בלטו שוב ונצ'ור ופלטי.

לא ניתן היה לאסוף את הזנים בצורה ממוכנת; הצמחים היו נמוכים מדי ולא התאימו לקומביין. גובה הצמחים הושפע ישירות מהטמפרטורות הנמוכות. בעיות של נזקי צינה וגובה הצמחים יכולים לבוא לידי פתרון אולי דרך אמצעים אגרו-טכניים כגון גידול במנהרות נמוכות.

סיכום

רצוי להמשיך לבחון את הזנים שבלטו במועדי זריעה תוך כדי שילוב של פתרונות אגרו-טכניים ובחינה של אסיף ממוכן.